

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Vezetőségválasztó Küldött Közgyűlése

K E S Z T H E L Y

1967 augusztus 24-26.

Műsor

Tájékoztató

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2024

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	2635/L2024.
Csoport szám:	IV
Raktári jelzet:	20/0

Kiadja a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság
Felelős kiadó: Gáspár Hantos Géza
Készült 600 példányban 2 ív (A.5) terjedelemben
67. 8. 3287 Veszprém megyei Nyomda Vállalat
Felelős vezető: Steltzer Ferenc

Szeretettel üdvözljük kedves vendégeinket Keszthelyen, a Balaton-part e régi és híres üdülőhelyén, melyet történelmi múltja, műemlékeinek gazdagsága és kulturális intézményei alapján, méltán neveznek a Balaton fővárosának.

A város hagyományos kulturális eseményeit ez évben az Országos Erdészeti Egyesület vezetőségválasztó küldött közgyűlése is gazdagítja. Az Országos Erdészeti Egyesület küldöttei ezekben a napokban választják újra az elnökséget és a választmányt, az elkövetkezendő négy évre. Ennek az újonnan választott vezetőségnek lesz a feladata, hogy a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Elnökének 1966-ban, az Egyesület alapításának 100. évfordulóján vázolt új és nagy feladatok megoldásához az egész erdész társadalmat mozgósítsa.

Kívánjuk kedves vendégeinknek, hogy munkájuk eredményes legyen. Reméljük, hogy a változatos szakmai programunk, a keszthelyi táj szépsége, a Balaton napsütötte strandja sok új tapasztalattal és kellemes pihenéssel szolgál.

Keszthelyi Állami Erdőgazdaság

**Országos Erdészeti Egyesület
Keszthelyi Csoportja**

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Vezetőségválasztó Küldött Közgyűlése

Keszthely, 1967 augusztus 24—26.

Augusztus 24.

14,30 Vezetőségválasztó Küldött Közgyűlés

(Keszthely városi Művelődési Ház színháztermében)

Boér Ferenc a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság igazgatója és az Országos Erdészeti Egyesület helyi csoportjának elnöke üdvözlí a közgyűlés résztvevőit és ismerteti a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság munkáját.

Elnöki megnyitó: dr. Madas András az OEE elnöke

Főtitkári beszámoló: Fekete Gyula az OEE főtitkára

Számvizsgáló bizottság jelentése: Imre János a bizottság vezetője

A beszámoló és jelentés megvitatása

1967. évi BEDŐ ALBERT díjak és a CLUSIUS emlékérmek kiosztása

Az Országos Erdészeti Egyesület választmányának és elnökségének megválasztása.

19,00 Vacsora

20,30 **Budapest Táncgyűttes műsora**
(Keszthely városi Művelődési Ház színháztermében)

Augusztus 25.

7,30 Reggeli

8,30 **Országos Erdészeti Egyesület szakmai ülészsaka**

(Agrártudományi Főiskola)

I. Ülészak

A termelésfejlesztés egyes kérdései az erdőgazdálkodásban

Elnök: Sitkey János, az Erdőhasználati Szakosztály vezetője

Előadások: correferátumok

II. Ülészak

Erdők többoldalú hasznosításának kérdései erdőgazdálkodásunkban

Elnök: dr. Tóth Sándor, az Erdő Közjóléti Szerepe Szakosztály vezetője

Előadások — correferátumok

12,00 **Erdők és fák szerepe a Balaton-mellék táji megjelenésében**

Vetítettképes előadás: dr. Keresztesi Béla, az ERTI igazgatója

Fa és az ember. Filmvetítés

8,30 Női program — városnézés, fürdés Hévízen

13,00 Ebéd

Szabadfoglalkozás

19,00 Vacsora

21,00 **Baráti találkozó** a Balaton-parti Hullám Szállóban

Augusztus 26.

7,00 Reggeli

8,00 Társas gépkocsikkal indulás a tanulmányútra, Keszthely — Gyenesdiás — Vonyarcvashegy útvonalon

8,45 **Karszt bokorerdő átalakítás bemutatása** Balatongyörök „Vas-hegyi” erdőrészekben

- 10,15 Továbbutazás Szépkilátó, Lesencetomaj, Hubertusz útvonalon
- 11,10 **Szálfás fakitermelés és anyagmozgatás bemutatása a Sümeg 8/a erdőrészben**
- 12,10 Ebéd
- 13,30 **Szálfás anyagmozgatás és feldolgozás bemutatása a Sümeg bazalti rakodón**
- 14,30 Továbbutazás Sümeg, Úrbér, Tapolca, Szentgyörgyhegy, Szigliget útvonalon
- 16,00 Záróvacsora és borkóstoló Badacsonyan a Hableány étteremben

Keszthely és környékének fásítása

Keszthely város fásításának megtervezésénél és kivitelezésénél a szélvédelem, egészségvédelem, talajvédelem, partvédelem és esztétikai szempontok mellett a mezőgazdasági területek fásítással történő értékesítése volt a cél.

A szélvédő erdősávok telepítése a mélyfekvésű lápi talajoktól a száraz, homokos talajokig előfordul.

Főbb szélvédő erdősávok területei a város határában az alábbiak:

Keszthely Városi Tanács	13 ha.
Keszthely „Szabadság” Tsz	7 ha.
Keszthelyi Kísérleti Gazdaság	32 ha.

A fásítási anyagok megválasztásánál a korlátozó körülményeket figyelembe vettük, mint pl a talaj mély fekvése, távvezeték stb. A fafajok megválasztása általában a táj jellegének és a helyi erdészeti gazdálkodás gyakorlatának megfelelően történt.

Az ültetési hálózat a főfajoknál általában 2,5 méter sortávolság és 2 méter tőtávolság volt, a cserjéket pedig a sorokon belül 50 centiméterenként ültettük.

A talajelőkészítés általában mélyforgatással történt, melyet tárcsázás és simítózás követett.

Az ápolás évi háromszori sorkapálással és kétszeri sorközi ápolással géppel történt, illetve a sávok megerősödése után a sorközőket kaszáltuk.

Keszthely város határához csatlakozó keszthelyi lapterület fásítását is megkezdtuk az utóbbi években. A lapterület mintegy 7.000 kh., melyen 1961–66 között megtörtént a vízrendezés. Az elszívó csatornák egymástól 200 méterre helyezkednek el Kelet-Nyugati irányban és ezek képezik az erdősávok irányvonalát is. Jelenleg minden második csatorna mellett létesítünk erdősávot, azzal az indoklással, hogy a közbenső csatornák mellett a most létesített erdősávok vágásfordulójának közepén telepítünk, így a terület szélvédelme, mely a kotus területeken nagyon fontos, mindenkor biztosított.

Varga László
fásítási előadó

A balatongyöröki karsztbokor-erdők átalakítása

A Balaton-felvidék hegyvonulatának déli, a Balaton-partra hajló fennsíkjaait és lejtőit nagy kiterjedésben karsztbokor-erdők borítják. Ezek a karsztbokor-erdők az utóbbi évszázadok meggon-
dolatlan és helytelen fakitermelése és a mértéktelen legeltetés következtében alakultak ki. Gazdasági értékük minimális, hiszen a $0,2\text{--}0,3\text{ m}^3$ átlagnövedék mellett kizárólag tűzifa termelhető.

Átalakítását már a századforduló táján megkezdték és az akkor telepített erdők mérési adatai igazolják, hogy e nagyon kedvezőtlen termőhelyen sokkal értékesebb állományokat lehet nevelni. Például a Balatongyörök 58/a erdőrészben, mely most 60 éves, az átlagnöve-
dék $1,7\text{ m}^3$, mintegy 6—8 szorosa a karsztbokor-erdőnek. Amennyi-
ben figyelembe vesszük, hogy korszerűbb telepítési eljárással a termőhelyet teljes mértékben figyelembe vevő fajajmegválasztással az átlagnövedéket akár 2 m^3 fölé is tudjuk emelni, hozzászámítva még a fa minőségét (Ef.) értéknövekedését, továbbá talajjavító hatását, mindenképpen indokolt e nagy kiterjedésű karsztbokor-
erdők átalakítása.

Az átalakítási munkák mint már említettem, a századforduló táján kezdődtek el, ebből az időből mintegy 140 hektár zömében elegendően feketefenyves állomány maradt fent. Ez időben alkalmazott telepítési módszerek nagyon eltérőek voltak. Alkalmazták a Barna—Tatarek-féle hajlított gyökerű kettős ültetést, az égetetlen agyagcserépben táptalajjal történt ültetést, a gödrös, az ültetővasas ültetést és a fészkes magvetést. E telepítési eljárások zöme megfelelő eredményt adott, de nagy munkaigényessége és magas költsége miatt a nagyarányú átalakításhoz új technológiát kellett keresni, melyet a piliscsabai kopárokon kialakult padkás magvetési technológiában meg is találtunk és sikeresen nagy területen alkalmazunk.

A nagyarányú átalakítást 1960-ban kezdtük el. Azóta Balatonyörökön az év végéig 200 hektáron, a keszthelyi erdészet területén 650 hektáron, a gazdaság területén 850 hektáron végeztük el az átalakítást mintegy 90 %-os eredményességgel.

A karsztbokor-erdők termőhelyi tényezői nagyon kedvezőtlenek. Talaja sekélyen felaprózott sziklás, köves váztalaj, fekete, barna és vörös agyagos rendzina, a völgyekben karbonátos lejtőhordalék talaj. Az anyakőzet dolomit és mészkő, egyes helyeken lösz.

Vízben nagyon szegény, forrás csak a hegy lábánál található. Jellemző, hogy a mintegy 4.000 hektárt kitevő keszthelyi hegységben összesen három forrás van. Domborzata erősen tagolt, jellemzők az erősen széljárta Észak-Dél irányú völgyek.

Éghajlati tényezői ugyancsak kedvezőtlenek. Erősen mediterrán jellegű. Évi középhőmérséklete 10°, legmagasabb hőmérséklet átlaga 33—34°. Évi csapadék mennyisége 650 mm, melyből a vegetációs időben 300—350 mm esik. Növényzetére a pontus, pontus mediterrán, szubmediterrán flóraelemek jellemzők.

A leggyakrabban előforduló erdőtípusok az alábbiak: *Festuca glauca*, *Carex humilis*, *Brachypodium pinnatum* csereszömörccs karsztbokor-erdő

A Keszthelyi hegységben kialakított átalakítási technológia az eltérő termőhelyi tényezők következtében bizonyos mértékben eltér a Piliscsabán kialakult technológiától.

Az átalakítást az adottságoktól függően két módszerrel végezzük.

1. Ahol a területet még ligetes molyhostölgyes — virágoskőrises állomány borítja, ott alátelepítéssel jelleggel végezzük a felújítást és csak 2—3 év múlva a vetések megerősödése után termeljük le az állományt.
2. Ahol számottevő fás növényzet nincs, ott a kopárfátásnál alkalmazott technológiát használjuk.

Az átalakítási munkák első feladata a sűrű, helyenként 100 %-os záródású cserjeszint letakarítása, illetve megbontása. Ezután végezzük el a padkák kialakítását. Itt egy saját műhelyben kialakított cca. 20 cm kormánylemezrel ellátott váltófejű ekével végezzük a gyeper és gyökérszint felszaggatását. Ezután a padkákat kézi erővel alakítjuk ki, pontosan a szintvonalak mentén, befelé lejtő felszínnel. Magvetésnél folyóméterenként átlag 100 szemet (100 %-os vetőérték) vetünk 10 centiméter széles vetőbarázdában a padka külső harmadában. A *Festuca glauca* erdőtípusban 100 %-os feketefenyő, a *Carex humilis* és *Brachypodium pinnatum* erdőtípusokban

keverve erdei és feketefenyő, az ennél jobb típusokban tiszta erdei-fenyő magot vetünk. A nagyobb kiterjedésű völgyekben mélyfor-gatást végzünk és a termőhelynek megfelelő, lehetőleg lombos fafajjal végezzük a felújítást. Az ápolási szükséglet nagyon vál-tozó. Száraz időjárás esetén és a sziklás váztalajokon minimális esetleg évenként egyszeri sarjleverés, míg csapadékosabb években és a rendzina és annál jobb talajokon a sorok gyomlálása és a sor-közök sarlózása, sarjleverése válik szükségessé. Általában 3—4 éves korban éri el a vetés azt a magasságot, hogy ritkítani kell. Első esetben átlagosan 20 centiméter tőtávolságra ritkítunk, mely a későbbiek folyamán 50—70 centiméterre emelkedik. Az ápolások folyamán, de már az erdősítéseknel is ügyelni kell arra, hogy a szükséges lombeleget, cserjeszint mindenképpen a megkívánt arány-ban a fiatalosban jelen legyen.

A magvetési technológia mintegy 30 %-os költségcsökkentést jelent, a kézi munkaerő tekintetében számításaink szerint mintegy 50—60 %-os a megtakarítás. Főképp az utóbbi tényező tette azt lehetségessé, hogy a meglehetősen kedvezőtlen munkaerőhelyzet mellett ezeket a nagy átalakítási munkákat el tudtuk végezni és az átalakítások ütemének szintjét tartani tudjuk.

Amennyiben az átalakítások népgazdasági eredményét vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy az eddig átalakított 850 hektár évi 170—250 m³ átlag növedékével szemben olyan erdőket létesítettünk, melyeknek átlagnövedéke 1700 m³ fölött lesz, tehát közel tízszerese és minőségileg, felhasználhatóság szempontjából is érté-kes állományokat nevelünk.

Az erdőgazdaság területén még mintegy 600 hektár vár átala-kításra, mely feladatot 3—4 éven belül teljesítünk.

Az átalakítás során gondoskodtunk arról, hogy a Balaton-fel-vidék e jellegzetes, a tudomány szempontjából értékes erdőtípus ne tűnjön el teljesen, ennek érdekében több helyen mintegy 2—300 hektár kiterjedésben meghagyjuk a csereszömörccs karsztbokor-erdőt eredeti állapotában.

Gáspár-Hantos Géza
erdőművelési csoportvezető

Szálfás fakitermelés és anyagmozgatás a Keszthelyi Állami Erdőgazdaságban

A hosszúfás fakitermelés és anyagmozgatásra való törekvés világszerte tendenciózusan jelentkezik. A fakitermelés racionalizálására való törekvésünk egyik jellemzője a nálunk kialakított hosszúfás fakitermelés és anyagmozgatás.

I. A fenti termelési módszer megvalósításának első lépése volt egy előre elképzelt technológiához a műszaki feltétel megteremtése.

A műszaki feltétel megteremtését jelentette:

1. A terepen jól mozgó traktorainkra (D-4-K, Super-Zetor) olyan kétdobos csórló szerkesztése, mely a traktor erőleadó tengelyéről kapja a meghajtást és a vonóhorog alatt nyervehetett elhelyezést. A két szabadonfutó csórlódob a vezetőfülkéből egymástól függetlenül működtethető.
2. A 6 tonnás rönkszállító pótkocsi csórlós ön fel- és leterhelésre történő átalakítása, változtatható tengelytáv és sodronykötelek védelmét biztosító kötélvezetés mellett úgy, hogy a rakoncák ellenkező oldalról legyenek nyithatók, a KRESZ és a munkavédelmi előírások feltétlen biztosításával közúti forgalomban közlekedésre alkalmas legyen.

II. A módszer technológiája.

A döntést a szállítás irányára szögben hátrafelé irányítottan (halszállkaszerűen) végezzük. A ledöntött fákat legallyazzuk és szállítható hosszúságúra (12—14 méter) daraboljuk. Az így előkészített faanyagot TNP csőrlővel felszerelt Super-Zetorral előrendezzük úgy, hogy legalább fél, de lehetőleg egy rakománynak (kb 6—7 m³) megfelelő közel egy síkba kerüljön egy felterhelési helyre. Az előrendezéskor a Super-Zetor leeresztett hegytámasszal egy helyben marad, egy felkapcsoló munkás végzi a kötél kihúzását, kötél felkapcsolását a fa törészsére és jeladása után a gépkezelő bekapcsolja a csőrlőt és a szállítás irányába vonszolja a felterhelési helyig.

Az így előrendezett anyag felterhelése a pótkocsi gémjein lévő csigakerekeken keresztül vezetett csőrlőről jövő kötelek szálfára illetve szálfákra történő felkapcsolása után a csőrlődobok megfelelő bekapcsolásával történik. Először a felterhelendő anyagot a pótkocsi hossz tengelyével párhuzamos helyzetbe hozzuk és ezután a két dob egyszerre történő mozgásba hozásával a pótkocsira emeljük a faanyagot.

A leterhelés a rakodón történik úgy, hogy átvezetjük a kötelet a gének és üritő sínek csigakerekein, ellenkező oldalról nyitjuk a rakoncákat, majd jelt adunk a gépkezelőnek a csőrlő beindítására.

Az így leterhelt faanyagot, választékoljuk, és daraboljuk a szokásos módon.

A rakodói közelítés ERTI kerékpárral, sínhálózaton lévő csillekkel, villás targoncával, esetleg ezek kombinációjával történik.

III. Munkaszervezés.

A vágásterületre vázrajzos szervezési jegyzőkönyv készül, amely meghatározza a pászták beosztását, pásztánként a döntési irányt, szállítás irányát, a szükséges gépi- és munkaerő kapacitást.

Általában egy döntőpár (gallyazást is elvégzi), kettő fő a felterhelésnél, 1 fő az előrendezésnél, mint felkapcsolók dolgoznak a vágásterületen. A rakodói felkészítésnél 8—10 munkásra van szükség.

Az eddigi tapasztalatok és elemzések már azt igazolják, hogy ahol a feltételek adottak, a módszer alkalmazása feltétlen indokolt. Részletes elemzésre, gazdasági számításokra ad majd lehetőséget az ERTI folyamatban lévő vizsgálatainak eredménye.

Az alkalmazott berendezés és technológia nagyban elősegíti a fizikai munka csökkentését, növeli a termelékenységet, a gazdaságosságot, lehetővé teszi a fakitermelés iparszerűvé tételét és javíthatók a szociális körülmények.

Lippenszky György
fahasználati csoportvezető

Tapolcai medence fásítása

A tapolcai medence tájjelleg szempontjából egységes terület, mely a Balaton-környéknek sajátos tájtypusát alkotja. Ezek a jellemző sajátosságok a tájképi megjelenésben, éghajlati és termőhelyi adottságokban, a mezőgazdasági termelés irányában és ezzel kapcsolatban fásítási lehetőségekben is mutatkoznak.

Az egész területre jellemző a viszonylag mélyfekvés, mely valamikor Balaton fenék volt. Bár vízrendezése részben megoldódott, a terület jelentős része magas talajvízű, csak réti művelésre alkalmas, vizenyős síkság, melyből szigetként emelkednek ki a tájkép karakterét adó tanúhegyek, részben pedig keretezik a heszthelyi hegység és a nyugati Bakony elődombjai. A tapolcai medence Észak-Déli irányban nyújtott, nagyjából téglalap alakú terület, melynek kellemetlen éghajlati adottság az uralkodó északi szél, mely az egész medencében érezteti hatását szélverésben, talaj-

szárításban. A mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatban feltöresre kerülő kotus és tőzege talajok elhordásával újabb jelentős károkat okozhat.

A tapolcai medence legnagyobb része fátlan, kietlen terület volt, egyébként pedig kivételes adottságokkal rendelkezik a nyárfa tenyésztésére.

A nyárfa termesztés országos program és itt tájszépészeti érdek mellett a termőhelyi adottságok jelentős gazdasági előnyöket is biztosítanak, mivel nincs olyan mezőgazdasági hasznosítási mód, mely a nyárfa termesztés jövedelmezőségével versenyezhetne. A tapolcai medencében a nyárfa termesztésnek az is jelentős előnye, hogy a nyárfa rendkívül nagytömegű vizet párologtat és ezzel a talajvízszintet előnyösen leszállítja.

A tapolcai medence fásításának gerincét a Lesence, Kétöles, Tapolca és Egerpatak fásítása adja, amit 1960—63-as években végeztünk és jelenleg is a Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság (Székesfehérvár) kezelésében van.

A csatornák általában Észak-Dél irányban húzódnak. A patakok fásítása mindkét oldalon 3—3 sorban történt 200x200 centiméteres hálózatban. A talajelőkészítés 60x60x60-as gödör ásással történt, ahova nyár suhángot, illetve válogatott csemetéket ültetünk. Az ápolás évi háromszori tányérozásból és 1—2-szeri gyomtalanító kaszálásból állt. Az utóbbi időben két ízben a nyesési munkákat végeztük el.

A fősávokra merőlegesen Kelet-Nyugat irányban képeztük ki a melléksávokat, főleg Raposka, Lesencetomaj, Hegymagas és Balatonederics község határában.

A medence fásításánál főfajok az olasznyár, korai nyár, fekete-nyár, mézgáséger, fehérfűz és ezüstfa.

A melléksávok telepítésénél már törekedtünk a teljes talajelőkészítésre, lehetőleg mélyforgatás, illetve mélyítőszántással

A tapolcai medencében jelenleg még nagy problémaként jelentkezik a vízrendezés megoldatlansága, ugyanis jelenleg csak Raposka és Hegymagas község határában készült némi csatornázás

Varga László
fásítási előadó

A badacsonyi bazaltkőbányák fásítása

A Balaton-vidék legszebb tájrészletét uralja a Badacsony, melynek természetes szépségét megbontják a nagykiterjedésű kopár bazaltkőbányák. Az országos közvélemény több évtizeden át tiltakozott e ritka természeti értékünk további pusztítása ellen, míg végül az erre hivatott szervnek, az Országos Természetvédelmi Hivatalnak sikerült a további bányászást leállíttatni. A felhagyott bányák területe a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság kezelésébe kerültek.

A hegy oldalán tátongó hatalmas kopár sebet csak fásítással lehet gyorsan és tartós eredménnyel eltüntetni, illetve mérsékelni.

1957-ben már készült a kőbánya területére fásítási terv, azonban végrehajtani csak ott lehetett, ahol a szokványos kopár-fásítási módszerekkel dolgozhattak, így elsősorban a bányaudvarokban. Az alsó, régebbi bányahányókon feketefenyővel végeztek fásításokat, melyek most 6—40 évesek, s kielégítő fejlődést mutatnak.

A kőbányák teljes területe mintegy 50 ha. A közel függőleges bányafalak és meredek, nagyrészt még mozgásban lévő meddőhányók az alapterületnek csak kis részét foglalják el, horizontális nézetben mégis ez a kis rész érvényesül uralkodóan. Ebből következik, hogyha a hányók platóit, bányaudvarokat fásítjuk csak, ezzel nem tudjuk eltüntetni a hatalmas kopár felületet, mert az ilyen fásítás horizontális nézetben csak keskeny zöld csík alakjában jelentkezik. A fő feladat tehát a meredek, még mozgásban lévő

hányók részleges, vagy teljes befásítása és a függőleges falaknak kapaszkodó, futónövényekkel történő takarása, vagy legalább a nagy falfelületeknek zöld növényekkel történő megszakítása, felsztása.

Ennek a célnak elérésére dolgozta ki Mészöly Győző erdőmérnök tervtanulmánya alapján Héder Sándor erdőmérnök a bányafásítási tervét.

A fásítandó terület leírása:

Alsóbányahányók lejtőfoka 20—40°. Többé-kevésbé megülepedett, de több helyen még mozgásban lévő hányó. Talaja nincs, csak a meddő közé került és még nem tulságosan mélyre iszapológódott kevés termőföldre építhetünk a fásításnál. A Balaton felé eső oldalon szórványosan feketefenyő foltokat találunk. A hányó talaja csemeteültetéshez kevés, ezért az egész terület magvetéssel történő fásításra lett tervezve és a munkát is aszerint végeztük el. A hányók oldalába munkautakat építettünk, hogy a vetést egyenletesen el tudjuk végezni.

Tekintettel, hogy a bányahányók horizontális nézetben nagy felületet foglalnak el, messziről jól láthatók, csak őshonos növényanyaggal történt a fásítás, sájmeggy, virágoskóris, nagylevelű hárs, mandula, mezei- és korai juhar stb. A fásítások eredménye az eddig elvégzett területeken mintegy 30—40 ‰-os eredményű.

Bányaudvarok általában síknek vehetők, talajuk nincs, bár felülete sík, fásításuk mégsem nevezhető könnyű feladatnak. A sok járkálástól és szállítógépektől erősen tömődött, sziklatörmelékes a talaj és gyakran nagykiterjedésű felszíni kőpadok bukkannak elő. A magvetés érdekében 50 centiméter szélességben és 30 centiméter mélységben fellazítottuk a talajt, hogy a csemeték gyökerei a tömődött sziklák között ki tudjanak fejlődni. Nehezítette a fásítást, hogy a bányaudvarokban hőkatlanok képződtek, amit a nagy falfelületekről visszaverődő napsugár még csak fokoz.

A magvetés feketefenyő és molyhostölgy maggal történt, ügyelve arra, hogy a bányaudvar külső oldalán 40 méter széles elegendő molyhostölgy sáv húzódjon, mely elfedi a feketefenyőt a völgy, illetve a Balaton felől és így nem zavarja a tájképet. A feketefenyő mint pionir jön számításba azzal a céllal, hogy a későbbiek során a régi, őshonos erdőállományt lehessen alátélepítve a területre visszahozni. A bányaudvarokban történt feketefenyő és molyhostölgy magvetés eredménye közel 100 ‰-os.

Felsőbányahányók és sziklafalak. A felsőbányahányók lejtőfoka 30—35°. A hányók megállapodottsága különböző: a déli részben már számos pionir növény és fa telepedett meg rajtuk, így Alyissum sextatile, Diplachne serotina, Fraxinus ornus, Prunus mahleb, stb.

A többi részen néhány kisebb folt kivételével a még mozgásban lévő hányókon a pionir növényzet nem tud megkapaszkodni, így ezeknek eredményes fásítására nem sok remény lehet.

A közel függőleges, sőt helyenként 90° -nál nagyobb lejtőkű falakon több helyen kisebb, nagyobb kiugró terasz található, melyen a fentről lehulló föld megállt és így lehetségesnek látszik fásításuk. Mivel ezek a teraszok csak különleges mászókötelekkel közelíthetők meg, így a magvetést csak a felső peremről földdel összekevert előcsíráztatott magnak a leszórásával lehetett megoldani. A bányahányók földben gazdagabb részeit csemeteültetéssel egybekötött magvetéssel és dugványozással fásítjuk. Azért, hogy a közlekedés biztonságos legyen és az ültetés, valamint magvetési munkák közben a meredek rézsűk anyaga újra mozgásban ne jöjjön, sűrű feltáróutak — munkautak kiépítése vált szükségessé, melyek átlagos szélessége 50 centiméter, s a földcsuszamlás ellen kövel kirakott támfalakkal biztosítottuk.

A meredek sziklafalaknál nem lehet teljes fásításra törekedni, mert ezt az adott termőhelyi feltételek nem teszik lehetővé, azonban ritkán, zártabb erdőfoltokkal fedett terület már nem fogja megbontani a táj összhangját. Nem is volna célszerű az egész falfelületet fásítással eltüntetni, mert helyenként a falfelület szép, oszlopos szerkezetű bazaltból áll, mely hasonló a kőzsákokhoz és a málási folyamat is arra mutat, hogy ezeken a részeken idők folyamán újra kőzsákok alakulnak ki. Így ezek eltakarására nem kell törekedni. Kitűzött célunk csak ennek a nagy falfelületnek csökkentése, mozaikszerű feldarabolása lehet. A felsőhányókon és a bányafalakon végzett eddigi munkák eredménye nagyon alacsony, egyes részeken teljesen eredménytelen.

Az erdőgazdaság a kudarcok ellenére is folytatja a badacsony bányák fásítását, hogy ha csak részleges eredménnyel is, de igyekszik a múltban okozott sebek eltüntetésére és a megbontott összképp lehetőleg mind teljesebb visszaállítására.

Gáspár-Hantos Géza
erdőművelési csoportvezető

A badacsonyi erdő rekonstrukciója

A Badacsonytetőt és a meredeken lefutó hegyoldalakat erdők borítják. Ezeknek az erdőknek zöme azonban nem felel meg sem annak a kíváncsnak, melyeket a nagy idegenforgalom megkövetel, sem talajvédelmi rendeltetésének.

Kis kiterjedésben a tető mélyedéseiben található gyertyánnal, kocsánytalan tölgyvel, cserrel és kőrissel elegyesen, zömmel sarj eredetben a bükkösök. Alacsonyan szétágazó egyedei nagyon dekoratívek, de a zárt foltok is hangulatosak, tetszetősek, a kirándulónak árnyas, hűvös pihenőhelyet biztosítanak.

Tölgyesek. Kiemelkedő szépségű a Kisfaludy ház környékén lévő idős kocsánytalan tölgyes. Cserje szintje sűrűn zárt és fajtaban nagyon gazdag, mely a meredek oldalakon molyhostölgy karsztbokor erdővé alakul át. A cserjék virágzása, levél színezetének változása tarka színfoltja a Badacsonynak. Talajvédelem szempontjából elsőrendű jelentőségű.

Akácok. A tető északi részén és északi lejtőjén nagy kiterjedésben elegyetlenül, bodza aljnövényzettel egyáltalán nem illik a balatoni, badacsonyi tájképbe. Lombkoronája nem ad elegendő árnyékot, sűrű cserjeszintje miatt áthatolhatatlan, csallán aljnövényzet és a lehullott száraz, tövises gallyak miatt letelepedésre, pihenésre nem alkalmasak.

Még a Badacsony 1965-ben történt védetté nyilvánítása előtt foglalkozott a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság a badacsonyi erdők átalakításával. 1958–64 között kisebb méretű bükk és tölgy áttelepítéseket végeztünk, főképpen az elgyertyánosodott keleti oldalon a Kőkapu környékén. Az ekkor végzett munkánk csak az állami erdőre terjedt ki, aránylag kis volumennel. A terület megosztottsága miatt (állami erdő, közbirtokosság, legeltetési bizottság stb) egységes tervet kidolgozni nem lehetett.

Az 1965-ben történt védetté nyilvánítás után 1966. évben Koncz László erdésztechnikus, a badacsonyi tájvédelmi körzet vezetőjének a „Kiváló Ifjú Technikus” mozgalom keretében készült tanulmányterve alapján az üzemtervezéssel együtt dolgozzuk ki a részletes rekonstrukciós tervet.

A tanulmány a Badacsonyt az idegenforgalmi látogatottság sürősége alapján három részre osztja:

1. Erősen látogatott terület	parkerdő
2. Közepesen látogatott terület	kiránduló erdő
3. Alig látogatott terület	gazdasági erdő

Parkerdő. A Kőkapu, rodostói lejáró vonaltól délre és keletre eső terület, a terület mintegy 40 %-a. Ez a terület jelenleg is erősen feltárt, széles, állandóan karbantartott utakkal. További kilátók, pihenőhelyek, táborozóhelyek létesítése és azok karbantartása szükséges. Gondoskodni kell a szép, tájba illő útjelző és figyelmeztető táblák kihelyezéséről.

Az átalakítást szállalással kell elvégezni és az egész területet szállaló üzemmódban kell kezelni. Erre a terület a nagyon változatos fafaj összetétel és a vegyes kor következtében alkalmas. Sűrű zárt erdőfoltokat tisztások és ligetek szakítják meg. Az egyedi kiválasztásnál nem a gazdasági érték a döntő, hanem arra kell törekedni, hogy fafajban, korban és külső megjelenésben minél változatosabb állományt létesítsünk. A fafaj megválasztásnál szigorúan ragaszkodni kell az őshonos, tájba illő fafajokhoz és azok változataihoz. Gondoskodni kell a cserjeszint célszerű, tudatos kialakításáról.

Kiránduló erdő. Az előbb említett vonaltól északra a bányaudvarok külső pereméig húzódó terület. Feltártsága közepes. Új sétautakat, a bányaudvarok külső peremén kilátó- és pihenőhelyeket kell létesíteni, mert innen nagyon szép kilátás nyílik a tatolcai medencére, Szentgyörgyhegyre.

Ezen a területen csoportos felújítógázásos üzemmódot lehet alkalmazni, kis területeken szétszórtan. Az elsődleges feladat az akácok átalakítása alátélelítésel, tölgyesekre, bükkösökre és ezekből az új erdőkből kell kialakítani a tájnak és turisztikának leginkább megfelelő állományokat.

Cazdasági erdő. A bányaudvarok peremétől északra és keletre a lejtőkön területnek el. Zömmel akácok, melyeket elsősorban gyertyános tölgyesek és bükkösökké kell átalakítani. Itt a gyorsabb átalakítás érdekében a talajviszonyoktól függően a tarvágás is megengedett. Arra kell törekedni, hogy a kialakított új erdők minél előbb e területre is vonzzák a turistákat. A sétautak, pihenőhelyek kialakítása itt is szükséges.

A Keszthelyi Állami Erdőgazdaság 1966 óta nagyobb ütemben mintegy évi 16—20 hektáron kezdte meg az átalakítást. A munkákat elsősorban a parkerdőre koncentráljuk. Itt az akácokban alátélelítésel a fiatal és középkorú állományokban a nevelővágások fenti célnak megfelelő vezetésével végezzük a rekonstrukciós munkákat. Távlati tervünk szerint az átalakítás első ütemét, a legfontosabb teendőket mintegy 5 év alatt végezzük el. A további munkákat elnyújtva kell ütemezni, mert a teljes terület 80 %-át kitevő zömmel fafajcserjés átalakítás gyorsított üteme nagyon kedvezőtlen korosztály megoszlást, csupa fiatalost létesítene, mely idegenforgalmi, turisztikai szempontból nem megfelelő. Az első ütem végrehajtásával rövid idő alatt olyan eredményeket tudunk elérni, mely megváltoztatja a badacsonyi erdők összhangját, zavaró képét, és kellemesebb benyomást kelt a kirándulók, a természetbarátok és Balaton-rajongók ezreiben

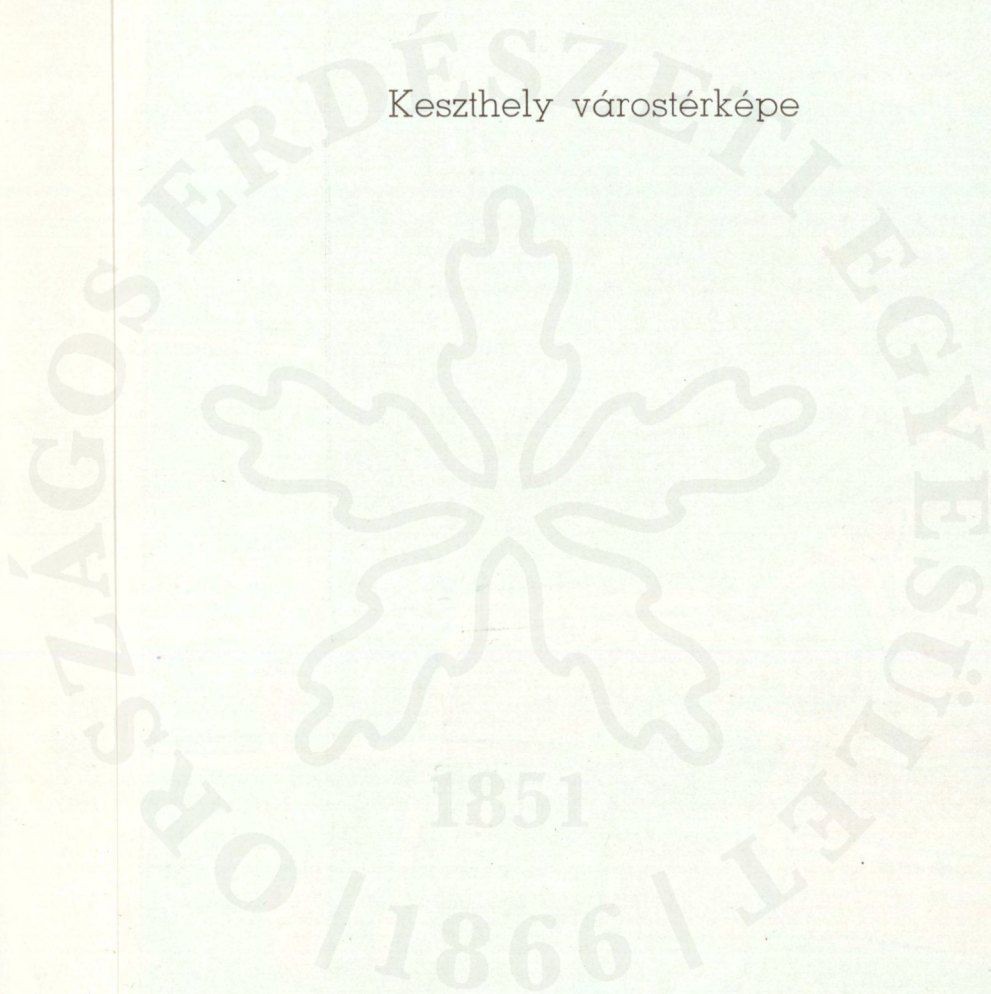
Gáspár-Hantos Géza
erdőművelési csoportvezető

Jegyzet

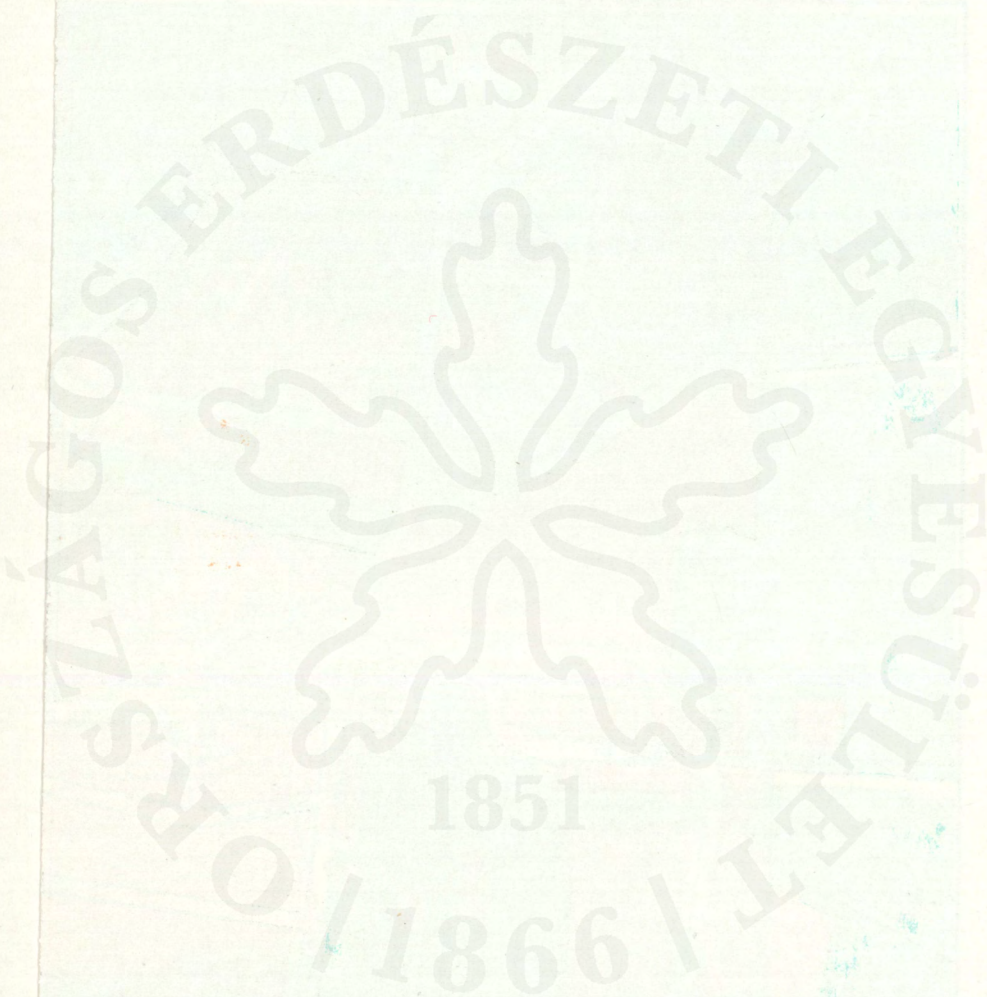

Keszthely várostérképe

[illegible]

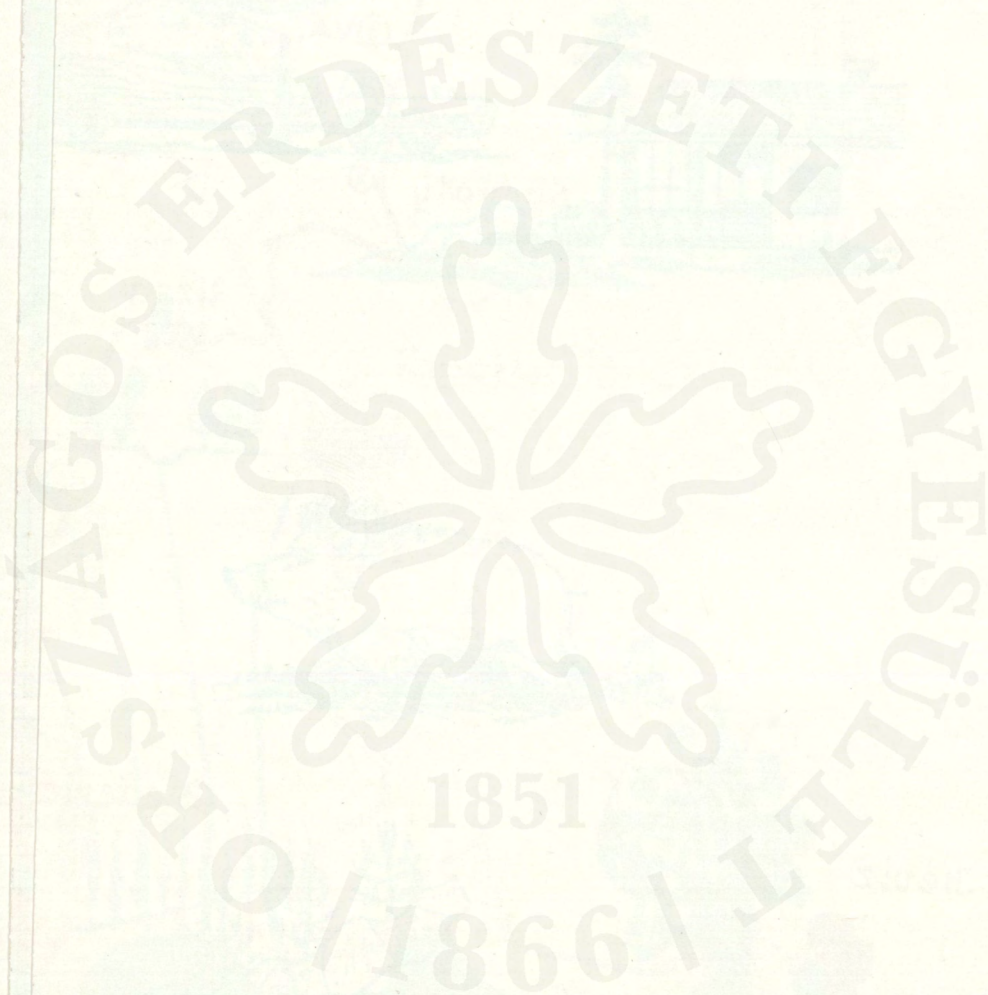
Tanulmányút térképe

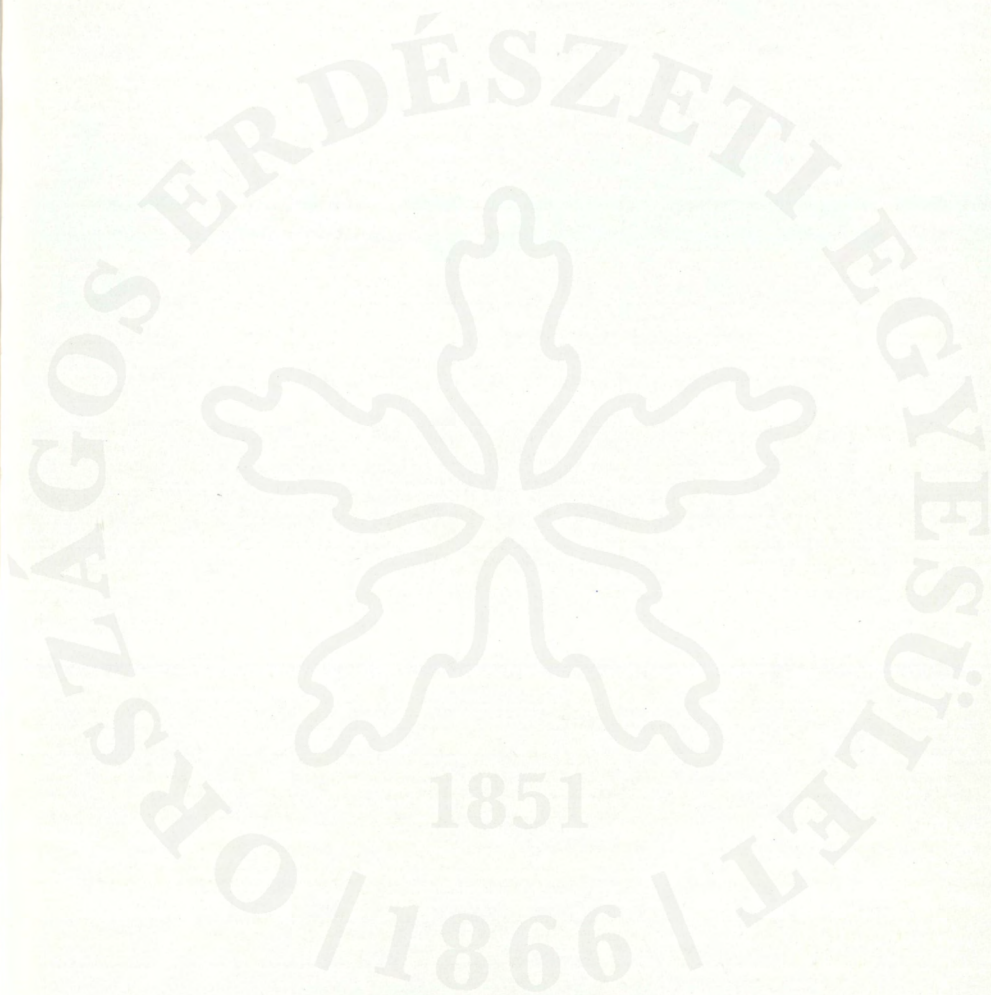

1851

/1866/

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
VEZETŐSÉGVÁLASZTÓ KÜLDÖTT KÖZGYÜLÉSÉRE

SZAKMAI ÜLÉSSZAKÁRA

ÉS

TANULMÁNYÚTJÁRA

1851

KESZTHELY, 1967 AUGUSZTUS 24—26

1866

AUGUSZTUS 24

14,30 VEZETŐSÉGVÁLASZTÓ KÜLDÖTT KÖZGYŰLÉS
Keszthelyi városi művelődési ház színháztermében

Bóer Ferenc, a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság igazgatója és az Országos Erdészeti Egyesület helyi csoportjának elnöke üdvözlí a közgyűlés résztvevőit és ismerteti a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság munkáját

Elnöki megnyitó. Dr. Madas András, az OEE elnöke
Főtitkári beszámoló. Fekete Gyula, az OEE főtitkára

Számvizsgáló bizottság jelentése. Imre János, a bizottság vezetője

A beszámoló és jelentés megvitatása

1967. évi BEDŐ ALBERT díjak és a CLUSIUS emlékérmek kiosztása

Az Országos Erdészeti Egyesület választmányának és elnökségének megválasztása

20,30 Budapesti táncegyüttes műsora

AUGUSZTUS 25

8,30 ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

SZAKMAI ÜLÉSSZAKA
Agrártudományi főiskola

I. ÜLÉSSZAK

A termelésfejlesztés egyes kérdései az erdőgazdálkodásban

Előadó: Sitkei János, az erdőhasználati szakosztály elnöke

Felkért hozzászólók:

KÁLDY JÓZSEF
CSEPREGI JÁNOS
BEDÓ TIBOR
KARÁL JÁNOS

II. ÜLÉSSZAK:

Az erdők többoldalú hasznosításának kérdései
erdőgazdálkodásunkban

Előadó: Dr. Tóth Sándor, az erdők közjóléti szerepével foglalkozó szakosztály elnöke

Felkért hozzászólók:

HÉDER SÁNDOR
MÉSZÖLY GYÖZÖ
CZEBEI ZOLTÁN
ORBAY ISTVÁN
VARGA IMRE
GHIMESSY LÁSZLÓ

12,00 ERDŐK ÉS FÁK SZEREPE A BALATON MELLÉK TÁJI MEGJELENÉSÉBEN

Vetítettképes előadás. Keresztesi Béla, az ERTI igazgatója

FA ÉS AZ EMBER. Filmvetítés

21,00 BARÁTI TALÁLKOZÓ a Balaton-parti Hullám Szállóban

AUGUSZTUS 26

8,00 TANULMÁNYI KIRÁNDULÁS a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság területén

16,00 ZÁRÓVACSORA és borkóstoló Badacsonyan, a Hableány-étteremben